

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 3 kronte temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kronte, za četrť leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Shod poljskega sokolstva

v Lvovu dne 28. in 29. junija t. l.

(Izvirni dopis „Domovini“.)
(Konec.)

Godba igra sokolsko koračnico.

Zavese pod glavno tribuno se dvigajo, a na bojišče se pomika široka kolona Sokolov v prostih krogih, premika se krepko po taktu godbe. Kolumne se lomijo. 2000 ljudi je že na areni. Kamor pogledaš, tam se vse giblje, mali oddelki se vrste, naglo vse obstoji. Povelje — in v trenutku stoje vrste z razpetimi rokami v raznih črtah na vse strani. Krasen pogled! 60 000 rok na tribunah ploska viharno.

Prostim vajam slede vaje na orodjih. In zopet se družijo oddelki, Sokoli odhajajo z bojišča. Majhen odmor.

Prikažejo se vrste Sokolic. Poljske Sokolice so se tu prvič udeležile vaj v sokolskem kroju. Na glavi nosijo bele čepice (rogatywka) s pepelnastim pasom pri čelu in s sokolskim pererom, na telesu temnordečo bluzo in pepelnasto kratko suknjico, ki jo objema v bedrah bela šerpa. Postava je ravna, svobodna, rame in roke so spuščene; sploh so Sokolice nov, dosedaj na Poljskem neznan ženski tip. Lvov je dal 80 Sokolic, mnogo jih je poslal Jaroslav in Stani slavov in druga galicijska mesta.

Vaje Sokolic so bile napovedane šele na prihodnji dan. Ko so pa sedaj korakale na bojišče, smo mislili, da nastopijo takoj in pozdravili smo jih z burnim ploskanjem in s klici „Czołem! Na zdar! Żivio!“ Toda ne. Napravile so špalir Čehom. Čehi gredo!

Kako stopa češko sokolstvo, ve samo tisti, ki jih je kedaj videl pri nastopu. Občinstvo se ne more ovladati. Rad bi bil vedel, kaj si neki misli pri takem pogledu višji častnik. (Častništva je bilo mnogo med občinstvom, med njimi tudi poveljnik lvovskega vojaškega kora.) In kako elegantno so izvajali češki Sokoli te težke vaje. Čudovita natančnost, preciznost!

Dež, ki je večkrat začel padati precej gosto, a dosedaj vedno vsaj škropil, je sedaj prestal. Čehi so si odnesli zaslužen pohvalo in nastopili so Velikopoljani. Izročili so jim velik šopek. Sokolica Bilinska začne govoriti, toda ne more naprej, solze jo polijejo. Otroci hite na sredino in nastiljajo s cveticami pot ljubljnim bratom iz nemškega cesarstva. Med nastopom Velikopoljanov je nastalo v poljskem sokolstvu neko gibanje: pomikali so se na kraju arene in obdali Velikopoljane od vseh strani. Zakaj neki? Velikopoljani hočejo oditi, a tu se zaletijo poljski Sokoli na povelje nad nje, dvignejo jih na rame in jih poneso z bojišča. Godba igra „Jeszcze Polska nie zginęła“, na tisoče grl poje in kliče. To je zahvala bratom, ki so tako vztrajni v trpljenju in to je obenem tudi klic, ki jih navdušuje za prihodnje boje.

Zopet nastop Poljakov s kopji. Vaje s kopji so misel krakovskih Sokolov. Tisoč in nekaj stotin Sokolov se razvrsti na bojišču, v rokah ulansko kopje z bel-rdečo zastavico. Na sredini stojita dve vrsti v krasnih krakovskih narodnih oblekah, to so kmetje iz krakovske okolice. V vetru vihrajo zastavice, osti kopij se bliskajo na desno in levo. Ne vidiš niti ljudi niti kopij,

samo morje zastavic se dviga in pada v ravnomernih valovih. Povelje zažgrmi: „Do nogi bron!“ (K nogi orožje!), valovi hipoma zginajo, a na njihovem mestu stoji mirno vrsta pri vrsti. Efekt je nepopisen. Ljudstvo je vztrajalo na tribunah vkljub precej gostemu dežju do konca.

V ponedeljek se je darovala po jutranjih vajah slovesna božja služba. Zvonec pri altarju pozvoni in 6000 Sokolov kleka, dviga čepice, klanja zastave. Godba zaigra „Bože, coš Polske“ in vse ljudstvo zapoje koral: „Domovino, svobodo povrni nam Gospod!“

Dr. Fišer je izrekel v programovem krasnem govoru zahvalo mestu Lvovu in deželi. In kmalu se je začel pomikati po mestu sprevod, na čelu Sokoli na konjih, za njimi narodna godba in častni oddelek lvovskih Sokolov, potem Hrvati, Čehi, Velikopoljani in drugi Poljaki. Ulice, po katerih so šli, so bile polne cvetic, ki so jih metale dame na ponosne sokolske glave. Sprevod je trajal nad dve uri.

Ob petih popoldne so bile tribune zopet natlačene. Poljsko sokolstvo je nastopilo zopet v prostih vajah, potem Sokolice s palicami. Igre in zabave Sokolic so gledalce kar očarale. In nazadnje so se pokazali Čehi v vajah na orodjih. Orodja so menda najmočnejša stran čeških Sokolov.

Ne smem pozabiti sprejema, ki so ga pripravili v nedeljo Poljaki svojim gostom velikopoljskim in slovanskim v akademični čitalnici (Czytelnia). Zvečer pa je povabil lvovski mestni svet vse sokolstvo v mestno hišo.

Odbor IV. poljskega sokolskega shoda (3. v Lvovu) je izdal v spomin teh milih dni lepo knjižico („Četrti shod poljskih Sokolov v Lvovu, Lvov 1903“). Album ima kolorirano sliko Lvova in mnogo drugih pogledov in slik. Tudi proza je bogatega obsega. Uvodna pesem pesnika Asnyka, zgodovinski članek dr. J. Czełowskega o davnem Lvovu in o zgodovini vzhodne Galicije, vrste političnih člankov, črtice o poljskem sokolstvu in nazadnje program tega shoda.

Radi se spominjamo slovesnih dni na bratski zemlji, ki so dokazali, kako narašča skupno s sokolstvom tudi narodni poljsko-slovanski značaj na Poljskem. Czołem! Lj. P.

Slovenci, posnemajte Dance!

(Spisal Adolf Ribnikar.)

Taka šola naj bi bila najboljše sredstvo zoper ničevost in enostranost stanovske izobrazbe. Hoteli so na ta način vzgajati vrle domorode in domorodkinje in ne le iz boljših krogov, marveč iz celega naroda, osobito iz kmetkega in rokodelskega stanu. Hoteli so dati odrasli mladini priliko, shajati se in med seboj navduševati za narodne ideale, dati jim priliko za občevarje z učitelji, kateri naj bi jim krepili narodno samozavest in dajali navodila za lastno svetovno naziranje. Vsekakor so pa že naprej videli, da se bo na ta način mladina tudi narodno gospodarsko izobrazila. Vzglede kmetijske in obrtne šole so nameravali zidati v bližini teh šol, kjer bi mladina zajemala praktično in teoretično gospodarsko znanje. Kakor vidimo, so mogle le notranje reforme izpremeniti obupani narod.

Ko Kristijan VIII. zasede prestol, so liberalci že toliko močni, da javno delajo vladi opozicijo. Ta narodno liberalna stranka se osobito poteguje za danski jezik in stremi po ozki narodni zvezi. Požrtvovalnost tedaj ravno v narodnostnem oziru rapidno raste. In tako pripomorejo privatni doneski v to, da se ustanovi leta 1844. prva ljudska visoka šola v Röddingu po Grundtwigovem načrtu.

Učni predmeti so: Danska zgodovina, matematika, fizika, naravoslovje, nemščina, telovadba, petje, vrtnarstvo in poljedelstvo. Umevno je, da so nastavili znanstvene strokovnjake in nakupili potrebne aparate in zbirke. Vzlic temu, da se je Grundtwigovo prizadevanje povsod z velikim veseljem odobraval, se je ideja le polagoma uresničevala.

Šele leta 1850. ustanovi drugo ljudsko vis. šolo učitelj Kristen Mikkelsen Kold v Ryslingu. Kot dober pedagog in učitelj je natanko poznal svoj narod in njegove potrebe. Opazoval je več let ljudi, ki so obiskavali ljudsko vis. šolo v Röddingu in uvidel, da pouk sam ne izda prav veliko in da manjka živahnih predavanj. Zgodovina naj bi se čitala na način, da bi imeli ljudje občutek, kakor bi se jim čital zgodovinski roman. V vsakem oziru pa je vplival on na učence dobro, ker je vsako stvar obdelal na podlagi vsakda njega življenja. Največje važnosti se nam je zdelo vsakdanje občevarje s posamezniki.

Šola, katero je on ustanovil, je bila prvotno namenjena le moškim, pozneje pa so priklopili zavodu tudi poletno šolo za ženske. Ti dve šoli ste služili vsem poznejšim kot uzorec. Da vzbude velike nesreče in težke skrbi narod iz spanja, je stara resnica. Velika politična nevarnost, nesrečna vojska navadno več pomaga narodu za razvoj in napredek, kakor pa zmage. Kajti sedaj se šele moči vzbude in se trudijo s podvojeno silo, odstraniti pretečo nevarnost in popraviti škodo.

Danska je leta 1864. izgubila ne le po jeziku nemški Holstein, marveč tudi večino danskega Šlezvika. Po mirovni pogodbi je bil narod splošno utrujen, obupan, uničen. A kmalu se je jel zopet vzdigovati. Ljubezen do domovine in naroda je postala jača kot nekdanj. Ta pa ni obstajala le v navdušenih besedah, marveč v dejanjih. Djaštvo in učenjaki, ki so se prostovoljno vojskovali z orožjem v roki, so strastno želeli se bojevati tudi duševno, da bi le ozdravili rane in da bi vsaj rešili narodu to, kar je preostalo. Sedaj pa se je razvilo z državno pomočjo tudi živahno življenje v narodu. Kaj posebno pa vidimo od sedaj naprej rasti ljudsko visokošolstvo.

Po nesrečni vojski šele se Dancem odpro oči in ti razvijajo svoje življenske moči. Da so morali sramotno podleči, to je vzbudilo čudovito narodno čast in z njo narodno navdušenje, v katerem so si prisegli danske deželane kulturno povzdigniti in se tako oškodovati za izgubo toliko ljubih rojakov. Uvideli so sicer, da so njihove fizične moči preslabe za kosanje s sovražnikom; videli so pa tudi, da leži v narodu velika sila potencijelne energije, katera se utegne izpremeniti v kinetično le potom izobrazbe!

(Dalje prih.)

Celjske in štajarske novice.

(Koncert „Celjskega pevskega društva.“) Poročilo o koncertu priobčimo radi pomanjkanja prostora prihodnjč.

(Popravljam.) V poročilu o izletu „Delavskega podpornega društva“ v Šmartno se nam je vrnila neljuba pomota. V nekaterih iztisih se čita „g nadučitelj, Kovač“ namesto „K v a c“, kar bodi s tem popravljeno.

(Slavnemu ravnateljstvu celjske c. kr. višje gimnazije v pouk in kratek čas) O izidu letošnjih zrelostnih izpitov smo že poročali. Poročali smo tudi, da je bil ta izid za slovenske dijake sila neugoden, za nemške pa ne; poročali smo tudi, da vemo, kje nam je iskati pravega vira „nezmožnosti“ slovenskih dijakov, namreč ne toliko pri dijakih samih, kakor nekje drugje, ali o tem je slavno ravnateljstvo že takointako samo dovolj prepričano. Vprašamo pa slavno ravnateljstvo, ali je tudi tako trdno prepričano da smejo tolpe vinjenih nemških dijakov, ne vemo ali radosti, da so njihovi kolegi, nemški maturanti, tako dobro dokončali, ali zadovoljstva, da se je Slovencem matura tako ponesrečila, po enajsti uri napadati ljudi na cesti. S cer so dotični gospodki — bilo jih je okrog 30, naleteli na nepravega, kajti pripogibali so se pod njegovimi krepkimi zaušnicami kakor mak v vetru, eden med njimi bo prišel pač precej otekel in lisast po spričevalo, in ko so potem, izzvavši mirnega človeka, v svoji hrabrosti priklicali policijo na pomoč, je morala ista novomodnega škofa izpustiti, ker je birmal v sili. Slavno ravnateljstvo c. kr. višje gimnazije pa vprašamo, izzvani po zadnji „vahtarci“ z dne 12. t. m., str. 4. („Die Saat der Hetzereien“): „1. Ali je znano slavnemu ravnateljstvu to dejstvo. — 2. Kaj hoče slavno ravnateljstvo ukreniti, da bodo ljudje vsaj na ulici varni pred napadi nemških gimnazijcev?“

(Vsa „vahtarčna“ lažnjivost) se kaže v notici, v kateri pripoveduje ta privilegirana lažnjivka, da so na Ostrožnem Slovenci napadli nemčurje, ne pa nemčurji Slovence. To je vendar že skrajna stopnja infamnosti. Torej celjske nemčurske barabe se bogve na čegav poziv spravijo na Ostrožno edino z namenom, da napadejo iz Šmartna se vračajoče Slovence, napadejo jih z noži, koli, vilami in sekirami, in potem so pa Slovenci napadalci in nemčurji napadeni. Nesramnejše lagati in resnico prevračati pač ne zna nihče. In s kako prokletu hinavščino se obrača „lažnjivka“ na državno pravdnštvo in zahteva od njega, da naj ne čaka več, temveč da naj proti „ščuvalcem, ki v tukajšnjem prvaškem glasilu igrajo svojo nezaslišano in nevarno igro, postopa subjektivno.“ Da, proti vam, notorični „vahtarčni“ lažnjivci, ki brez laži niti živeti ne morete, ki bi morali pustiti vaši „lažnjivki“ vse strani bele, ako ne bi jih polnili z najostudnejšimi lažmi, proti vam bi bilo subjektivno postopanje edino pravičen čin državnega pravištva. Ali so vaši varovanci res tako nedolžni, kakor jagnjeta? Ni jim bilo dovolj na Ostrožnem, ne, predvčeršnjem so se zopet pogovarjali popolnoma brezskrbno sredi ulice, da bodo pričakali zopet nekega. In komu je bilo to namenjeno? Komu drugemu kakor članom narodne godbe, ki stanujejo zunaj mesta. Slavno državno pravdnštvo naj le vpraša „nedolžnega“ kovača, ki se je sredi ulice ustil, kako se bo maščeval. „Vahtarca“, zlaži se, da niso bili tvoji ljudje, temveč Slovenci, ki so obetali nemčurjem batine! —

(Iz bližine Celja.) Z ozirom na notico „Iz obrtnih krogov“, katero je priobčil vaš cenjeni list dne 3. julija t. l. šte. 51, prosim v poplutev iste zabeležiti sledeč kričeč slučaj, ki se mi je dogodil v neki narodni trgovini v celjski okolici: Kakor po navadi zmirom kupujem vžigalice Ciril-Metodove družbe, sem tudi tokrat zahteval iste. Ob tej priliki se je razvil sledeči pogovor: Kupovalec: Prosim vžigalice. Prodajalec: Takoj. Prinese vžigalice „Union“. Kupovalec: Nimate slovenskih? Prodajalec: Te boljše gorijo nego slovenske. Kupovalec: Vsekako pa zahtevam slovenskih vžigalic. Prodajalec: Kakšen dobiček pa imate ravno od slovenskih vžigalic? Kupovalec: Povem vam, da nimam dobička od slovenskih vžigalic, pač pa ga ima velevažna družba sv. Cirila in Metoda. Prodajalec: Vi ste

danes prvokrat v moji štacuni, koliko ste mi že dali izkupiti? — Pri meni kupuje tudi več Nemcev! Zato prodajam samo nemške. Kupovalec: Vas si zapomnim, da bo svet izvedel, kakšen narodnjak ste in se vas izogibal. Prodajalec: Mi je vse eno. Kupovalec: Z Bogom. In to se je zgodilo v pristno narodnem kraju blizu Celja — v P. V nekem še bolj narodnem kraju blizu Celja ni nič boljše. Res je trgovec vrl Slovenec, pa kaj, ker moramo kupovati pri Nemcu, namreč trgovčevu blago je vse iz Voggove trgovine v Celju. Kdaj bomo v tem oziru na boljšem? Takšne trgovce bomo ob priliki z imeni obelodanili, da se jih bodo znali Slovenci ogibati.

(Pritožbe zavoljo desetka.) Mnogokrat se zgodi, da se naloži kupcem ali drugim prejemnikom zemljišč desetek („opravek taks“) v neopravičenem znesku in da je vsled tega treba rekurirati ali pritožiti se. Take pritožbe se grozno počasno rešujejo. Imamo pred seboj slučaj, ko se je pritožba vložila v mesecu decembru 1901 in dosedaj, čez poldrugo leto, še nima pritožitelj nobene rešitve rekurza, pač pa so ga rubili za dotično pristojbinsko svoto. V drugem slučaju se je pritožba podala meseca februarja t. l. in očitno je, da je dotična pristojbina pomotoma predpisana. Pretekli so štirje meseci, pritožba ni rešena, pač pa so kmetu kravo zarubili za pomotoma mu naloženo pristojbino. Finančne oblasti postopajo pri prisilnem iztirjevanju davkov in pristojbin drugače glede živine kmetov, kakor pri predpisovanju desetka. Ko se gre za desetek, tedaj velja finančnim oblastim živina in druga gospodarska oprava za pripadek k zemljišču in računijo ga k vrednosti posestva. Ko pa iztirjavajo davke in pristojbine, tedaj pa naenkrat živina ne velja več za gospodarsko potrebščino in to je vendar pri kmetu vedno in povsod, ampak zdaj živino rubijo, kar je prepovedano s paragrafom 252 izvršilnega reda. Dobro bi bilo, da bi zemljiški posestniki, posebno tedaj, ako hoče davčni urad z rubežem na prodajo živine iztirjati kako pristojbino, zoper katero so rekurirali, rubežnemu odposlancu dostojno, pa vendar odločno prerekali rubež živine in druge gospodarske potrebščine. Nasledek bo, da bodo dotično pristojbino na zemljišče vknjižili. Ta izvedba pa spada pred sodišče in ono bode po § 42 odst. 5 izvršilnega reda odložilo daljnje iztirjevanje in eksekucijo za toliko časa, da bode rekurz pri finančni oblasti rešen. Tako se lahko vsak posestnik odtegne politično — finančni eksekuciji za pristojbine, ki še niso pravomočno predpisane in ni treba plačevati jih in čakati brez konca, da se dobijo nazaj. — Ono polžavo poslovanje finančnih oblasti pri razsojevanju rekurzov pa mora nehati in nato tudi opozarjamo poslance in javne zastope.

(Nemškutarska bolezen na Dobrni.) Dobrnski nemškutarji so baje vsi skupaj malo bolani. Hirajo na različnih boleznih, a najbolj navadna med njimi je neka bolezen, katera se da težko popisati, še težje ozdraviti, a prav lahko razumeti. Zdravniki imenujejo to bolezen nervoznost. To je moderna bolezen, a ker so dobrnski nemškutarji vsi moderni, imajo tudi vsi to bolezen. Torej nervozni so dobrnski nemškutarji, da je grozno! Slovenske besede ne morejo prenašati njihova nervozna ušesa, slovenskega denarja ne morejo trpeti njihovi nervozni žepi, slovenskega kupovalca ne morejo videti njihove nervozne oči. Res huda je taka bolezen, zelo huda! Sedaj pa še nova nesreča, ki je vzrok, da se je ta bolezen strašno shujšala. Pride nekega lepega dne g. Korenu na misel, da bi bilo dobro na Dobrni odpreti še eno gostilno. To je seveda vnebovpijoča krivica, to je neodpušljiv greh, če se kaj takega loti Slovenec! Posebno pa še, če je tako predrzen ta Slovenec, da toči najboljše vino daleč na okolu. To torej je shujšalo nemčursko bolezen. A Dobrne to ne moti. Cela Dobrna s topličarji vred pije Korenovo vino. Tudi slovenskim izletnikom iz okolice, sploh ki prihajajo na Dobrno, bodi priporočena Korenova gostilna. Imenuje se po prejšnjem imenu tudi „Bruckenwirt“ in stoji tam, kjer se cesta na Velenje združuje s celjsko-dobrnsko cesto. Korenova gostilna je edina slovenska gostilna a Dobrni. Želimo sicer, da bi nemčurji kmalu

ozdravili, vendar pa opominjamo Slovence, naj ne pozabijo svojih narodnih dolžnosti.

(„Mladeniška zveza“ bralnega društva na Dobrni) priredi o priliki svojega prvega občnega zbora s pomočjo znanega šmartinskega pevskega zbora društveno veselico dne 19. julija t. l. Na sporedu je petje, slavnostni govor, gledališka igra „Zamujeni vlak“ in prosta zabava v gostilni g. Fr. Korena. — Ker je čisti dohodek namenjen za društveno zastavo, nadeja se odbor mnogoštevilne udeležbe. Vstopnina za osebo 20 vin., sedeži I. in II. vrste 60 vin., ostale vrste 40 vin. Slovenci! 19. julija na Dobrno.

Odbor „Zveze mladeničev“.

(Pri Sv. Martinu v Rožni dolini) so šolo za nedoločen čas zaprli, ker sta obolela nadučiteljeva otroka za nalezljivo grižo.

(Od Braslovč.) Slavnost sv. Cirila in Metoda se je tudi pri nas kaj slovesno opravila. Po gričih in dolinah je gorelo veliko kresov in gromovito pokanje topičev se je čulo. Vse to je dokaz, da tukaj prebiva verni in zvesti slovenski rod. Posebno slovesno se je slavnost vršila v vasi Palče. Predvečer sv. slovanskih bratov se je čulo pokanje topičev in zjutraj se je pokazal mogočen mlaj z zmagonosno slovensko trobojnico. Čast vsem, ki so k tej slavnosti kaj pripomogli.

(Učitelj. društvo gornjegrajskega okraja) zboruje v nedeljo, dne 19. julija t. l. v Okonini v prostorih g. Černivčka. Zborovanje se prične ob 10. uri predpoldne in se vrši po tem-le sporedu: 1. Čitanje zadnjega zapisnika 2. Referat o šolski knjižnici. 3. Razgovor o vprašanih za prih. uradno učit. konferenco. 4. Razni nasveti in predlogi. Cenjeni udje se vabijo, da se udeležijo zborovanja polnoštevilno. Zborovanje se vrši ob vsakem vremenu. Glede kosila se je oglasiti po dopisnici pri g. Jos. Terčaku, naduč. pri Sv. Frančišku.

(Iz Hrastnika.) Kaj ne gospodje okrog rudokopa, sedaj vas jezi in skrbi, kaj bode iz tega, ker so se jeli naši delavci vzdigovati zoper vaše kruto postopanje, da so jeli spoznavati, da so res neumni, ker vzamejo v svoje konzume ljudi, kateri se sramujejo znanja slovenskega jezika. Da, da res ste neumno tačas naredili, toda potolažite se stem, da niste samo vi tako nesrečni, ker imate takšne „gospode“, marveč se tudi vašim sosedom v tovarni ravno tako godi. — Tudi oni imajo pisarja, kateri, dasiravno je sin slovenskih staršev, vendar nerad slovenski govori. Vi Kilar, vi ste tisti možic, ki nas izzivate s svojim nemškim postopanjem na vse mogoče načine. Se li spominjate, da ste prišli nekoč v neko narodno gostilno z ovratnico v črno-rdeče-žoltih barvah? Se vam je li tačas kaj žalega pripetilo? Ne! Nihče vam ni rekel niti žal be sede, čeravno ste nas razupili kot divjake. Vas ni li sram, vi slovenska poturica, če se spomnite svojega pokojnega očeta, rojenega Škofje-lačana, vas ni li sram, če se spominjate svoje matere, ženice, ki ne razume nobene nemške besede? Vi g. Kilar! zapomnite si to le, kar pravi naš pesnik: „Zatrli niso spečih, ne bodo nas bedečih“!

(Velika nesreča.) Dne 10. t. m. se je prigodila pri Sv. Marku nad Hrastnikom velika nesreča. Katarina Štravs, 29 letna hči premožnega posestnika, si je šla k čeburu, napolnjenemu z lugom, umivat roke. Izgubila je ravnotežje ter padla na glavo v čeber. Ko so jo prišli ljudje iskat, je bila že mrtva.

(Odlikovanje.) Cesar je podelil znanemu vsenemškemu volilcu, ki si vzame vselej dopust, kedar so kje izven Maribora volitve, da more voliti, c. kr. deželnosodnemu svetniku dr. Ign. Pevcu v Mariboru, vitežki križec Fran Josipovega reda. Pevce se je pripeljal celo v Vojnik ob času znanih sleparskih volitev, da odda svoj glas za vojniške nemčurske sleparje. Od sedaj bo Pevetz še z večjim navdušenjem lahko delal za svojo milo „nemško“ domovino.

(Zopetni razpis častne nagrade.) „Slov. pevsko društvo“ v Ptuj razpisuje zopet častno nagrado 60 K za najboljši mešan zbor, ker po prvotnem razpisu ni bilo nobenega primerne mešanega zbora. Kompozicija naj ne bode pretežka ter kolikor mogoče v narodnem duhu. Rokopise je poslati odboru „Slov. pevskega dru-

štva" v Ptuj do 1. novembra 1903. Glasbeniki naj se ne podpisujejo na svoj rokopis, temveč naj prilože svoja imena v zaprtem zavitku, na katerem bodi zabeležen naslov dotične kompozicije.

Odbor „Slov. pev. društ.“ v Ptuj.

(„Slov. pevsko društvo“ v Ptuj) letos ne bode obhajalo dvajsetletnice svojega obstanka s pevskim koncertom zaradi nepričakovanih ovir, pač pa prihodnje leto meseca avgusta. Ob tej priliki se že zdaj naznanja, da bo letos meseca septembra sklican občni zbor v Ptuj, če mogoče z majhnim koncertom. Č. g. poverjeniki se prosijo tudi letos, da bi v svojih okrajih blago volili pobirati članarino za „Slovensko pevsko društvo“.

(Iz Slovenskih gor.) Zadnjič enkrat ste gosp. urednik priobčili v Vašem cenjenem listu neki članek, v katerem hoče nekdo zamorca Dreflaka prati. Izrazili ste se že takrat, da ne verjamete dopisniku, da bi se bil nadzornik Dreflak kaj poboljšal. Žalibog, da se res ni še prav nič poboljšal. Ko bi ga bili videli, kako po koncu je stopal v nedeljo, dne 5. julija t. l. na neko pangermansko veselico v Ptuj. Prazen klas pač pokoncu stoji. Omenim naj tudi, da lansko leto o priliki, ko je priredilo „Ptujsko slovensko pevsko društvo“ lep koncert, ni bilo Dreflaka k istemu. Zdelo se mu vendar ni vredno, da bi nadzornik slovenskih ljudskih šol prišel k slovenskemu koncertu. Čemu tudi, saj tam ni bilo prostora za „hajlanje“. Tak nadzornik tudi ne more imeti srca za slovensko šolstvo in učiteljstvo. V resnici ga tudi nima. Slovensko učiteljstvo zmerja pri nadzorovanjih na vso moč, a o kakem kolegijalnem pouku ni niti sluha ne duha. O nobenem nadzorniku še nisem slišal toliko pritožb od gg. učiteljev kakor o Dreflaku. Izvzemši njegove kimovce, je splošno mnenje, da ni sposoben za nadzornika, kajti zmerja lahko tudi vsak hlapec, ne da bi kaj svetoval, kakor dela Dreflak. Torej, čemu tako visoko? Sam Bog ve, če udje okrajnega šol. sveta vedó kaj o tem Dreflakovem delovanju. Menda ne. Na ta način se šolstvo ne more povzdigniti, ker učiteljstvo ne more imeti veselja do trudapolnega delovanja, za katero ne dobi drugega, kakor psovke od nemškutarskega nadzornika. Posebno mlade moči potrebujejo opore, da se utrdijo v svojem težkem poklicu, ne pa, da izgubijo že prvo leto vse upanje do boljših časov, kar se pod Dreflakom mora zgoditi, kakor se sliši dannadan iz učiteljskih krogov.

Neučitelj.

(Lokavški Mavrin) je pustil dne 5. julija 1903 pri cerkvi v Križevcih javno razglasiti, da plača vsakemu 100 K, kdor mu dokaže, da je nemškutar. Pravi, da ga je slovenska mati rodila, da pa ni sovražnik Nemcev, ki mu dajo zaslužka, kakor sploh nobenega človeka ne sovraži, ki mu da zaslužiti! Gospod Mavrin, posvetujte se s kakim odvetnikom in prepričali se boste, da je vaša obljuba veljavna in tožljiva. „Domovina“ zahteva teh 100 K za se, ker vam bo v naslednjem dokazala, da ste nemškutar: Ko so bile volitve v zadrugo, hodili ste med Slovenci od obrtnika do obrtnika s prigovarjanjem, naj ne gredo volit, da ta zadruga itak nima nobenega pomena. Nam je znano, kdo vas je za ta posel najel, ki tvori kaznjivo dejanje! — Na dan volitev so Nemci pritiskali, da bi bili skoro zadrugo dobili v roke, ker naših slovenskih volilcev vsled vašega prigovarjanja ni bilo na volišče. Hoteli ste z vašim „domoljubnim“ postopanjem spraviti zadrugo v nemške roke! — O priliki slavnosti razvitja zastave nemškega pevskega društva v Ljutomeru dne 28. junija t. l. ste ščuvali redarje in požarnike zoper naše vrle slovenske kmete, ki so klicali „živio“! No plačali so vam za to v Noršencih še tisti dan; zaradi tega mislimo, da jih ne sovražite, ker so vam plačali vaš zaslužek ali vašo domoljubno zaslugo! —

Da ste „Štajerčev“ dopisnik, dokazali ste sami s tem, da ste že večkrat vaše „duhovite“ spise podpisali. In še niste nemškutar?! Morda vam pa pojem nemškutarja ni znan?! Nemškutar je rojen Slovenec, ki pa nima ljubezni ne do matere, ne do domovine, ne do človeka sploh, ki Slovence celo sovraži in iz dobičkarije z Nemci vleče. Nemškutar je oni, kateremu ne morejo odkritosrčno zaupati ne Slovenci ne Nemci, ker se takega človeka da za denar za

vse dobiti. Nemškutar je Slovincem mnogo ne varnejši, kakor Nemec, pa če se dela tudi pobožnega in hoče zidati Materi Božji kapelice! — Nemškutar je izdajalec, Efižalt, pri kojega imena izreku vsak pošten človek pljune! — G. Mavrin obljubljenih 100 K nam tedaj upošljite tekom 8 dni, ker vas bomo sicer izročili g. dr. Rosini v Mariboru! Denarje mi tudi radi zaslužimo, če smo prav narodni in ne nemškutarji! Ker pa denarje rad vsak zasluži, pozivamo slovenske in nemške časnike ter posameznike, naj to ugodno priliko vporabijo in zahtevajo od lokavškega Mavrina vsak po 100 K za dokaz, da je on res nemškutar. Njegova pismena obljuba, izplačati vsakemu po 100 K, kdor mu dokaže, da je nemškutar, leži pri županu, gospodu Ignaciju Hauptmanu v Križevcih.

(Gornja Radgona.) Da pri nas napredujemo, je gotovo lep dokaz zadnja veselica, ki smo jo imeli na vrtu Osojnikove gostilne. Slabo vreme je mnogo ljudstva odstranilo, ker so mislili, da ne bo nič, ker je še popoldne deževalo. Toda vzlic slabemu vremenu je naše ljudstvo pokazalo, da nam radgonski podrepniki malo škodujejo, kajti zbralo se je vendar par stotin občinstva in smo imeli celo tuje goste, kakor sosede Kapelčane in daljne Dunajčane. Pri tej veselici smo zopet spoznali vrline naših tamburašev in pevcev pod spretnim vodstvom domačega umetnika in skladatelja g. Janka Čiriča. Želeti bi bilo, da bi gospod skladatelj kmalu stopil v javnost! Razšli smo se z nado, da nam bo kmalu zopet mogoče poslušati naše vrle tamburaše in pevce ter gledati našo mladino na gledališkem odru! — Na god sv. Cirila in Metoda so pa zakurili po naših gričih lepe kresove na čast slovanskima apostoloma! Topiči so grmeli po dolinah, da je kar veselje bilo poslušati. Slava vama sv. brata Ciril in Metod! Živeli zavedni Slovenci, ki znate častiti sveta brata slovanska, katera sta prva učila naše pradeke spoznavati ljubezen do domačega jezika in ljubiti svojo domovino!

(Mesta, kuga za slovenske posle.) Koliko sinov in hčera našega naroda izgine v valovju tujine, koliko se jih izneveri materni besedi! Mladenč, dekle, pride v mesto, misli, da je sedaj gospod, gospodična, akoravno opravlja morebiti slabša dela, kakor bi jih doma nikdar ne hotel. Pa kaj to, v mestu je, gospod-hlapec je, gospodična-dekla je. Slovenski svoj materni jezik zametuje ter se sili, da govori in piše v tujem. Pred menoj leži pismo nekega dekleta, katera tudi misli, da ne bo gospodična služabnica, ako ne bo pisala domov v tujem jeziku. Za kratek čas, pa tudi v pouk in svarilo podajem to pismo cenjenim bralcem. Ta „kolobocija“ se glasi: „Liebste Dante! Jest vam norem Angat, Pisati. sajniht pese das Ihsolank, nihtpisala, sm, das ih kane cajthb. Ut pin nir dasukom. Utj Angros heses, kipt cerficudom, sin ja eva hajsa Ankafehass, ut Hotel gibecpaj hundert cimer, sinja Finfodrask dinspodn, Ut ihpin ahdurt, ih pin Farksjar pin hinkomen. Mnegredomro. Majne Muter, ket Ahniht zleht, unt Fater ketjim Ah gundt, gndsepesa gen. Moj brodor Gustel dedut šlosajraj lerna, Moj brudo johan, tenvaseniht erhad minir pisal. Ljubra, Deta mnestepisala dai saslek Fišera is dassklabe. Majgot vam beren ihnohanmal, hinkom. File grise, af ole, ih vinče angliklih, Najesjah saj langleben. utksunt pajben sajniht pese dante. Gertrude Psenica.“ Berite in strmite. Kdo je kaj razumel? Tako se sramoti tak človek sam sebe, pokaže, da je prazna slama med bujnim žitom. In koliko enakih slučajev bi lahko navedel, vendar naj bo dovolj za sedaj. Edina misel, edina beseda, ki sem jo v stanu izreči, je: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!“

Druge slovenske novice.

(Trgovska zbornica za Kranjsko) je imela prošli petek svojo sejo, v kateri se je razvila zanimiva debata, ki je imela za predmet že tolikrat obdelane izgrede ob času protestnega shoda v Ljubljani. V tej seji je tudi vstal mogočni gospod Gassner, tovarnar v Tržiču, neke vrste krščanski socialista, ki pusti ubogega, lačnega potnika v svoji krščanski usmiljenosti aretirati, ako po-

bere na tleh ležeče na pol gnjilo jabolko. Ta gospod je vstal in zahteval, naj mu predsednik zbornice prestavi slovenske govore, ker jih ne razume. Ta zahteva je obudila pri vseh slovenskih zborničnih svetnikih opravičeno ogorčenje in ljubljanski župan mu je povedal par poštenih, kakor mu je šlo. Seveda je neki drugi gospod, tudi Nemec, celo stvar zasukal in rekel, da se Nemcem prepoveduje govoriti nemški. Predsednik Lavrenčič je gospodu med občinam smehom pojasnil, da kaj takega nihče ni govoril, ampak samo, da predsednik ne bo igral ponižnega tolmača nemško-krščanskemu gospodu Gassnerju.

(Slov. trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani) naznanja, da se iščejo potom društvene posredovalnice od strani gg. trgovcev naslednje moči v nameščenje: 3 pomočniki mešane stroke za deželo, 1 pomočnik meš. stroke in 2 pomočnika manuf. stroke za Ljubljano, 1 pomočnik manuf. stroke za Celovec, 1 pomočnik spec. stroke za Ljubljano, 1 pomočnika želez. stroke za deželo, 1 kontorist (stenograf) za Celje, 2 kontorista stenografa, 2 blagajničarki in 1 prodajalka za deželo; 1 učenec za Ljubljano, 2 učenca za deželo, 1 poslovodja za meš. trg. na deželi. Od strani nastavljenecv iščejo naslednji službe: 5 pomočnikov špecerijske, 5 pomočnikov manuf., 3 pomočniki spec. & želez., 2 pomočnika spec. & galant., 1 pomočnik želez. & manuf. in 7 pomočnikov mešane stroke, 7 kontoristov, 3 blagajničarke in 1 učenec.

(V Idriji) je začel izhajati socialno-demokratski listič „Naprej“, kateremu urednik je neki Anton Kristan. Ta Kristan je bil svoj čas hud klerikalec, potem se je kar čez noč prelevil v še hujšega liberalca in ni bilo dolgo, kar je postal iz liberalca socialni demokrat. Kristanova prošlost nam je prav dobro znana, posebno njegova „matura“, s katero se je bahal svoj čas po Gorici. Kako je neki z njegovo častjo rezervnega častnika? List „Naprej“ se je ustanovil proti volji strankinega vodstva in zato pozivlja isto svoje pristaše na bojkot lista in za njim stoječe idrijske okrajne organizacije. „Naprej“ bo šel kmalu „nazaj“, odkoder je prišel.

(Velik požar.) Trg Mavten v Ziljski dolini na Koroškem, ki šteje okrog 700 prebivalcev, je v petek popoldne pogorel skoraj popolnoma.

(Predrznost nemškega postajenačelnika.) Na postaji v Vratih na Koroškem je neki gospod zahteval vožnji listek v slovenskem jeziku. Postajenačelnik mu je na to odgovoril, da se na železnici ne sme politizirati in da Slovenci na Koroškem sploh nimajo pravice zahtevati vožnjih listkov v slovenskem jeziku.

(Vipavska železnica) še vedno teče po neplačanih tleh, kajti posestniki, kateri so odstopili svoj svet za železnico, še sedaj, po par letih, niso dobili plačila. Nekateri so že delali prošnje, ali plačila še ni. Čudno je res, kako se more taka stvar tako dolgo zavlčevati. Pripomnimo naj še, da ima promet na vipavski progi državna železnica v rokah.

(Tržaško porotno sodišče) je obsodilo 60 letnega Andreja Lade iz Poljan v veprinski občini na osem let težke ječe, ki je svojo nekdanjo ljubimko Marijo Lade umoril udarivši jo s kamenom po glavi. Mrtvo truplo je zavezal v vrečo, vrgel v neko jamo in pokril s kamenjem.

(Kako postopajo s slovenskimi uradniki.) Višji računski svetnik in predstojnik finančnega računstva v Trstu, gosp. Štefan Bajec, je šel v pokoj predno je dovršil svoja službena leta. In kaj je bilo vzrok temu? Ravnatelj, Nemec Zimmermann, ga je toliko časa šikaniral, da mu je končno pošlo potrpljenje in je šel rajši v pokoj, kakor bi nadalje prenašal ravnateljeve šikane. Vse to se je pa godilo namenoma, samo da gre Slovenec Bajec v pokoj in naredi prostor Nemcu, ljubljencu ravnateljevemu, ki je tudi v resnici zasedel Bajčevo mesto. Fej takim razmeram v državni službi!

(V Podgradu v Istri) je zblaznel kmetski sin Anton Dekleva. V svoji zbesnelosti je ogrizel svojega brata in bi ga bil tudi ubil, ako bi mu ne bil ušel. Svojega najboljšega prijatelja Josipa Staniča, ki ga je prišel mirit, je udaril z debelim polenom po glavi, da je bil takoj mrtev. Ubiti Stanič, ki je bil star 50 let, je zapustil onemogle starše in vdovo s petimi otroci.

Politični pregled.

(Papež na smrtni postelji.) Stanje sv. očeta se je poslabšalo. Sploh na ozdravljenje ni misliti, kajti vzlic jekleni naravi sv. očeta je visoka starost 93 let in ž njo zvezana slabost, ki se kaže v pojemanju srčnega delovanja, kriva, da ne more ostati več dolgo. Zdravniki so se zmotili v svoji diagnozi, kajti papež ni bil bolan na pljučih, kakor so mislili, ampak vnela se mu je rebrna mrena. V petek so papeža zopet operirali in mu odstranili iz oprsja zopet 1080 gramov krvave snovi, ki jo izločuje rebrna mrena. Ko je papež videl, kako teče od njega nezdrava tekočina, je vzkliknil: „Saj teče kakor vodometa!“ Pred operacijo je dejal: „Operirajte, le operirajte! Bolezen bi morda pač lahko odstranili, a mojih 93 let mi ne morete vzeti raz hrbta. Starost je že sama na sebi bolezen.“ Seveda se zanima zdaj celi svet, kdo bo naslednik Leona XIII. V petek dopoldne sta na papeževo željo prišla k sv. očetu kardinala Oreglia in Gotti. Vsi drugi, tudi zdravniki so morali zapustiti sobo. Pogovor se je vršil pri zaprtih vratih. Temu pogovoru pripisujejo veliko važnost. Nekateri italijanski listi trdijo, da je papež izrazil željo, da bi bil kardinal Gotti njegov naslednik. Druga poročila pa zatrjujejo, da je veliko število kardinalov za to, da bi bil izvoljen kardinal Ferrari. — Papež je določil, da se ga pokoplje v Lateranu. Načrt za nagrobni spomenik je papež že odobrill in tudi kip njegov je že gotov. Najnovejša poročila zopet javljajo, da se je sv. očetu obrnilo na boljše. Olajšanje v splošnem položaju sv. očeta še traja. Zdravniki javljajo, da je sv. oče kritično perijodo bolezni preстал. Neposredne nevarnosti ni.

(Češki minister, dr. Režek) je šel, ker ni mogel ostati v ministrstvu, ki se ne zmeni za zahteve češkega naroda. V političnih krogih se govori, da se ne bo več imenoval minister za Češko, temveč da si vlada pridrži proste roke. Tako bi se izognila zahtevi, da se tudi za Nemce imenuje poseben minister. V čeških krogih se pa zatrjuje, da bo Režkov naslednik vseučiliški profesor dr. Braf, zet dr. Riegra, ki je priljubljen pri narodu in pri kroni.

(Na Ogrskem) razmere niso takšne, kakor bi si jih želel grof Khuen-Hedervary, kajti večina dosedanje opozicije pod vodstvom poslanca Barabasa hoče nadaljevati obstrukcijo. Barabas je sklical na danes svoje somišljenike, da se posvetuje o daljnih korakih. Za povod obstrukcije imenuje izjavo domobranskega ministra, iz katere se da povzeti, da vlada nikakor noče ustreči zahtevam opozicije po ogrskem poveljevanju in ogrskih zastavah in znakih.

(Brez Avstrije) ste se začeli dogovarjati Nemčija in Italija o obnovitvi trgovinskih pogodb. Ako že niso dogovori gotovi, bodo zaključeni v par dneh. To senzacionalno vest je pri nesel neki ogrski opozicijski list. Ako je stvar resnična, kaj poreče neki avstrijska vlada k temu koraku obeh „odkritosrčnih zaveznikov“ Avstrije?

(Dogodki na Hrvatskem.) V Zagorju še vedno narod vstaja. Dne 10. t. m. je bil v Bednji pravi vstanek. Zbralo se je okrog 300 kmetov pred cerkvijo, ki so hoteli prisiliti madžarone, da prisežejo, da ne bodo več glasovali za vlado. Vhod v cerkev jim je zabranilo pet orožnikov, ki so vstrelili in so bili trije kmetje težko ranjeni, osem pa lahko. V Kelemenu so si kmetje napravili dve hrvatski zastavi, kateri naj bi jim bil neki tuji duhovnik blagoslovil, ker je domači madžaron. Ob tej priliki je prišlo do spopada z vojaki, ki so streljali na narod. Koliko je mrtvih in ranjenih, se še ne ve. — Novi ban pride v Zagreb koncem tega tedna. Kakor se čuje, namerava grof Pejačević razdeliti opozicijo, ker misli baje enega opozicijskega pridobiti za sekcijekega načelnika, toda lisjak se moti. Opozicija je tako složna, da se ne bo dal niti eden član premotiti, da bi prevzel kako službo od vlade. Pač pa se podirajo stebri samemu madžaronstvu. V soboto je podal ostavko sekcijski načelnik in podban Krajčović. Njegov naslednik bo najbrž srbski poslanec Šumanović. — Opozicija sklicuje na dan 15. avgusta v 80 okrajih shode za finančno samostalnost Hrvatske. Povsod se ustanove tudi lokalni opozicijski odbori. Kaj neki poreče novi ban k temu?

(Boji v Macedoniji) se nadaljujejo vkljub vsem zatrjevanjem turške vlade, da vlada v Macedoniji mir. Bolgarska je sicer vzela z vsem zadovoljstvom na znanje izjavo turške vlade, da ne namerava ničesar proti Bolgarski, ali vzlic temu je mobilizirala en polk pešcev in dva bataljona pionirjev ter jih poslala na turško mejo. Bolgarska vojna komisija se mudi v Steyru, da nadzoruje izdelovanje novih pušk.

Posestvo naprodaj

10 minut izven mesta Celja, katero obstoji iz:

a) stavišč, hiše in gospodarskih poslopij, obsegajočih	8 a 35 m ²
b) njiv	2 ha 23 „ 76 „
c) travnikov	26 „ 4 „
d) vinogradov	15 „ 65 „
e) pašnikov	29 „ 28 „
f) gozdov	1 „ 99 „ 1 „

skupaj 5 ha 2 a 9 m²

s čistim iznosom po 124 K 34 v. Blizu tretjina kupnine sme ostati na posestvu vknjižena.

Natančneje pri Janezu Bovhi, sollicitatorju v pisarni g. dr. Ivana Dečkota, odvetnika v Celju. (285) 3

Trgovskega pomočnika

sprejme

tvrdka **JULIJ ŽIGAN na Polzeli**

(296) 3—2 v Savinjski dolini.

(300)

Ne 213/3

1

Oznanilo.

C. kr. okrajna sodnija v Ljutomeru daje naznanje:

Z vlogo z dne 7. julija 1903, opr. št. Ne 213/3,1 je Franciska Vaupotič, posestnica v Noršencih po g. dr. Franjo Rosina, odvetniku v Mariboru svojemu možu Jožefu Vaupotič, posestniku v Noršencih pravico upravljanja z njenim premoženjem v zmislu § 1238 o. d. z. preklicala.

C. kr. okrajna sodnija v Ljutomeru, I. odd. dne 7. julija 1903.

NAZNANILO!

Podpisana s tem slavnemu p. n. občinstvu in gospodom popotnikom najuljudneje naznanja, da je s 1. junijem t. l. prevzela znani

hotel „k jagnjetu“

v ZAGREBU, na vogalu Nikolićeve in Gajeve ulice, ki je popolnoma prenovljen ter ima sebe z najprimernejšim komfortom.

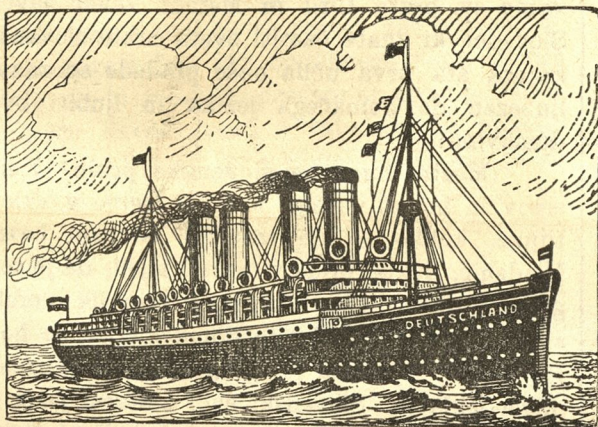
Za dosedanje naklonjenost in obisk v hotelu „Liebald“ se lepo zahvaljujem in obenem obljubljam, v sedanjem hotelu z izvrstno kuhinjo, najboljšim vinom ter budjeviškimi pivom po zmerni ceni in najtočnejši postrežbi cenjenim gostom ustrezati.

Z velespoštovanjem udana

Doljan

prej hotel „Liebald“.

(264) 10-5

Največje, najhitrejšje

ter najvarnejše vrste

Velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(233) 99

le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 31.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lte železne, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

— Tomaževa žlindra, najboljšje umetno gnojilo. —

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobni križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.